

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Nummer Toegang: 2.21.205.10

**Inventaris van het archief van M. Bokhorst
[levensjaren 1900-1982], (1791) 1919-1975**

J.A.A. Bervoets

Nationaal Archief, Den Haag 1989

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
Verwant materiaal.....	8
Beschikbaarheid van kopieën.....	8
Afgescheiden archiefmateriaal.....	8
Verwante archieven.....	8
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	9
I. ARCHIEF VAN MATTHIJS BOKHORST (1900-1982).....	9
II. OVERIGE ARCHIEFSTUKKEN.....	12

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Collectie 532 M. Bokhorst

Periodisering:

archiefvorming: 1919-1975

oudste stuk - jongste stuk: 1791-1975

Archiefbloknummer:

C24479

Omvang:

48 inventarisnummer(s) 1,10 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Matthijs Bokhorst (1900-1982)

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Matthijs Bokhorst (1900-1982) was o.a. hoogleraar in de Nederlandse cultuurgeschiedenis aan de universiteit in Pretoria. In de oorlog verzorgde hij Zuidafrikaanse radioprogramma's voor de BBC. In 1944 werd hij uitgezonden als verbindingsman der Canadese troepen in Zeeuws-Vlaanderen en op Walcheren. Het archief bevat o.a. manuscripten, stukken betreffende zijn verblijf in Londen, zijn diensverband als officier, en betreffende zijn werkzaamheden als secretaris van de Commissie inzake territoriale maatregelen van de studiegroep voor Reconstructieproblemen en zijn voorstellen tot annexatie van Duitse gebieden als schadeloosstelling.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Collectie 532 M. Bokhorst, nummer toegang 2.21.205.10, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Bokhorst, 2.21.205.10, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Mathijs Bokhorst (1900-1982) werd na zijn promotie in 1930 benoemd tot hoogleraar in de Nederlandse cultuurgeschiedenis aan de universiteit in Pretoria, een leerstoel die in 1929 was opgericht. Vanaf 1934 was hij bovendien voorzitter van het Nederlands Cultuurhistorisch Instituut, dat hij had opgericht. In 1935 liet hij zich naturaliseren tot Zuidafrikaan.

In 1940 bood hij zijn diensten aan bij de Nederlandse regering in Londen. Tot 1942 was hij cultureel attaché in Zuid-Afrika, in dat jaar werd hij naar Londen geroepen om Radio Oranje te reorganiseren. Hij werd echter spoedig vervangen. Vervolgens was hij raadadviseur van de minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, maar hij zette zijn werk voor de Inlichtingendienst voort. Zo verzorgde hij voor de Regeringsvoorlichtingsdienst de uitzendingen van de Zuidafrikaanse programma's van de B.B.C. en Radio Oranje. Tevens was hij als lid van de Groupement Interallié pour l'Etude des Activités des Allemands et leurs Satellites betrokken bij de bestrijding van de propaganda der As-mogendheden.

In 1944 werd hij als majoor bij het Militair Gezag uitgezonden als verbindingsman der Canadese troepen in Zeeuws-Vlaanderen en op Walcheren. Hij was dus nauw betrokken bij de informatie van de burgerbevolking gedurende de verwoestende gevechtshandelingen en de evacuatie tijdens de inundaties. Na de bevrijding was hij commandant voor het Militair Gezag in Noord-Holland. In februari 1946 werd hij van deze functie ontheven en keerde hij naar Zuid-Afrika terug om zijn functie als hoogleraar in Pretoria te hervatten.

In 1951 ging hij met emeritaat. Hij werd hoofdredacteur van De Nederlandse Post in Kaapstad en oriënteerde zich op het terrein van de kunst. In 1956 werd hij directeur van het Michaëlis Kunstmuseum van oude Nederlandse kunst in Kaapstad, van 1962 tot 1975 was hij directeur van het Zuidafrikaanse Nationale Kunstmuseum.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

De hier beschreven stukken werden aangetroffen in de bibliotheek van Bokhorst, die na zijn dood door de Koninklijke Bibliotheek in Nederland werd aangekocht en uit Zuid-Afrika werd overgebracht.

De hier beschreven stukken werden in 1988 door de Koninklijke Bibliotheek aan de Tweede Afdeling van het Algemeen Rijksarchief overgedragen.

Schenking (van een niet overheidsarchief)

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

AFGESCEIDEN ARCHIEFMATERIAAL

4.MBF Archief van M. Bokhorst, kaarten.

VERWANTE ARCHIEVEN

Bokhorst liet het archief dat betrekking had op zijn werkzaamheden bij het ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen in Londen achter. Het archief van dit ministerie werd in 1969 door F.G.A. van Abeelen geïnteriseerd; de stukken van Bokhorst werden als een apart bestanddeel opgevoerd. In 1983 werd dit archief door het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen aan de Tweede Afdeling van het Algemeen Rijksarchief overgedragen.

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

I. ARCHIEF VAN MATTHIJS BOKHORST (1900-1982)

- 1-5** Stukken betreffende zijn dissertatie over de Nederlands-Zwitserse relaties in de 17e en 18e eeuw.
- 1** Manuscript van zijn proefschrift, met aantekeningen en briefwisseling. 1929-1930 en z.j.
- 2-3** Kaartsysteem, houdende historische aantekeningen. z.j.
- 2** Eerste gedeelte
- 3** Tweede gedeelte
- 4** Diverse verzamelde stukken, afkomstig van inwoners in Zwitserland. 1673-1711.
- 5** Correspondentie over zijn onderzoek. 1929.
- 6** Militair zakboekje als vrijwilliger, met verklaring inzake zijn vervulde dienstplicht. 1919, 1920.
- 7** Processtukken inzake zijn echtscheiding met Johanna Christina Frederika Hoeneveld. 1935-1945.
- 8** Ingekomen stukken tijdens zijn eerste verblijf in Zuid-Afrika tot aan zijn vertrek naar Londen. 1934-1941.
- 9-27** Stukken betreffende zijn verblijf in dienst van de Nederlandse regering in Londen. 1941-1944.
- 9** Diverse stukken: personalia, stukken betreffende zijn dienstverband, ingekomen propagandamateriaal en uitnodigingen voor evenementen, e.d. 1941-1944.
- 10-11** Teksten van radio-uitzendingen van de B.B.C.-empire Broadcasts voor Zuid-Afrika, met foto's van Prins Bernhard voor de omroepmicrofoon. 1942-1943 en z.j.
De dossiers zijn genummerd I en II; het eerste dossier bevat de foto's. Een onderscheid in chronologie of naar onderwerp is niet aangetroffen.
- 10** Dossier I
- 11** Dossier II
- 12** Documentatie van Bokhorst, raadadviseur van de minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, over het Nederlandse kunstbezit en mogelijke smokkel daarvan door de bezetter. 1944.
- 13** Stukken betreffende de uitgave van De wervelwind, maandblad voor vrijheid, waarheid en recht, verspreid door de R.A.F. 1942.
- 14-21** Ingekomen circulaires van de Groupement Interallié pour l'Etude des Activités des Allemands et leurs Satellites. 1942-1945.
- 14** Verslagen van de 8e-27e zitting.
- 15** "Notes de bureau", houdende persuittreksels over Duitsland.

-
- 16** "Press reports", houdende uittreksels uit verschillende kranten. 1943-1945.
 - 17** "Monitoring reports" en rapporten over "Les émissions de la B.B.C. en la langue Allemande."
 - 18** "Série Etudes Allemandes". 1943-1944.
 - 19** "Série Etudes Anglaises", vervolgd door "Broadcast reports". 1943-1944.
 - 20** "Série Etudes Américaines". 1943-1944.
 - 21** Confidentiële en ongenummerde rapporten over de As-mogendheden.
 - 22** Informele rapporten, ingekomen bij Bokhorst als lid van de Groupement Interallié pur l'Etude des Activités des Allemands et leurs Satellites. 1943-1944 en z.j.
 - 23** Documentatie van Bokhorst over Nederlandse leerstoelen aan de universiteit in Londen. 1943-1944.
 - 24** Dossier inzake "Duitsche geschiedvervalsing", houdende berichten over Nationaalsocialistische historische interpretaties. 1943-1944.
 - 25** Nota's, memoranda en briefwisseling over radio-uitzendingen vanuit en naar Zuid-Afrika. 1942-1943.
 - 26** Stukken betreffende betrekkingen van Bokhorst met Zuid-Afrika: contacten met het Nederlands Cultuurhistorisch Instituut aan de universiteit van Pretoria en Nederlandse en Zuidafrikaanse vertegenwoordigers. 1942-1944.
 - 27** Diverse stukken over activiteiten ter bestrijding van Duitse propaganda, met name van illegale organisaties in Zuid-Afrika en de Verenigde Staten. 1943-1944.
 - 28-32, ---** Stukken betreffende zijn dienstverband als officier van het Militair Gezag. 1943-1946.
 - 28** Stukken betreffende training, benoemingen, bezoldigingen, de organisatie van het Militair gezag en de vaststelling van Bokhorsts bevoegdheden. 1943-1946.
 - 29** Stukken betreffende Bokhorst als majoor en militair commissaris van het Canadese Leger in Zeeuws-Vlaanderen en op Walcheren: rapport over zijn activiteiten als verbindingsman, met bijlagen. 1944-1945.
 - 30** Correspondentie-agenda van majoor Bokhorst, militair commissaris in Zeeland. 1944-1945.
Met nadere briefwisseling met historici. 1966.
 - Militaire kaarten over Zeeland en de inundatiegebieden aan het Westfront. 1944. Overgedragen aan de Kaartenafdeling.
Zie 4.MBF Archief van M. Bokhorst, kaarten.
 - Diverse militaire kaarten van Nederland, België en Duitsland. 1944. Overgedragen aan de Kaartenafdeling.
Zie 4.MBF Archief van M. Bokhorst, kaarten.
 - 31** Stukken betreffende Bokhorst als luitenant-kolonel en Provinciaal Militair Commandant van het Provinciaal Militair Gezag in Noord-Holland. 1945-1946.
 - 32** Verzameling opstellen over de voedselvoorziening en de zuivering door de leerlingen van de Rijks Hogere Burgerschool te Alkmaar, aangeboden aan het Militair Gezag. 1945.
 - 33** Stukken betreffende Bokhorst als secretaris van de Commissie inzake territoriale maatregelen van de Studiegroep voor Reconstructieproblemen en zijn voorstellen tot annexatie van Duitse gebieden als schadeloosstelling.

1943-1945.

- 34** Ingekomen pamfletten, brochures en incidentele brieven betreffende bevrijding en wederopbouw.
1944-1945.
- 35** Nederlandse, Engelse en Zuidafrikaanse geïllustreerde tijdschriften over de Tweede Wereldoorlog.
1943-1945.
- 36** Ingekomen stukken bij Bokhorst na zijn terugkeer in Zuid-Afrika, met invitaties van de Nederlandse Vereniging in Pretoria.
1946-1948.
- 37** Ingekomen brieven bij Bokhorst gedurende zijn reis vanuit Zuid-Afrika naar Nederland.
1949.
- 38** Stukken betreffende hernieuwde studies van Bokhorst over de Nederlands-Zwitserse betrekkingen in de 17e en 18e eeuw.
1975 en z.j.
- 39** Particuliere brieven over familieaangelegenheden.
1941-1942.
- 40** Ingekomen brieven van B.C.D. van den Berkhof vanuit de Nederlandse ambassade in Portugal.
1942-1944.

II. OVERIGE ARCHIEFSTUKKEN.

- 41-43** Brieven van Mathijs Bokhorst en zijn echtgenote vanuit Zuid-Afrika aan zijn ouders Pieter Frederik Bokhorst en Johanna Cornelia de Kock.
1946-1956.
- 41** Eerste gedeelte
42 Tweede gedeelte
43 Derde gedeelte
- 44** Brieven van Mathijs Bokhorst aan zijn moeder Johanna Cornelia de Kok ter voorbereiding van haar overkomst naar Zuid-Afrika.
1956.
- 45** Ingekomen brieven bij P.F. Bokhorst van familieleden.
1950-1952.
- 46** Gedicht van W. Bilderdijk bij een portret van de Organist Putman. 1791. Lithografie van een gereproduceerd manuscript.
Z.j. (19e eeuw).
- 47** Programma van een uitvoering van de zangvereniging "Hollandsch Mannenkoor" in Pretoria ter gelegenheid van zijn eenjarig bestaan.
Mei 1896.